

Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48)

Länsstyrelsen Västernorrland har getts möjlighet att svara på remissen *Regional indelning – tre nya län* och lämnar synpunkter endast på de delar av utredningen som berör länsstyrelsens verksamhet och organisation.

Införandet av nya län

Förslaget har fördelar såsom harmonisering av landstingets verksamhet och skapandet av mer jämnstarka regioner och länsstyrelser. Länsstyrelsen ser emellertid betydande risker med att genomföra utredningens föreslagna reform i ett alltför forcerat tempo. Utredaren föreslår införandet av tre nya län redan 1 Januari 2018. Den tidplanen är alldeles för kort för att kunna genomföra en sådan omfattande regional omorganisering på ett ändamålsenligt sätt. Delbetänkandet saknar en tillräckligt utvecklad konsekvensbeskrivning vilket gör det svårt att förhålla sig till förslaget som helhet. Dessutom är vinsterna av färre regioner mindre i norra Sverige där förutsättningarna är väsentligt annorlunda än resten av landet, med långa avstånd och en stor geografisk yta.

För att genomföra utredningens förslag på ett realistiskt sätt krävs en längre implementeringsfas vilket möjliggör att:

- Samtliga län och regioner kan genomföra förändringen samtidigt.
- Berörda statliga myndigheter har möjlighet att ställa om sin verksamhet och regionala organisation.
- Den statliga regionala organisationen kan nyttomaximeras med sammanslagning av verksamhet och koncentration där staten på regional nivå kan överta uppgifter från sektorsmyndigheter såsom exempelvis Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, Migrationsverket, Trafikverket, Jordbruksverket, MSB och Boverket.

Om Regering och Riksdag väljer att genomföra förslaget att bilda tre nya län 2018, i enlighet med utredningens förslag, ställs höga krav på genomförandeplaneringen. Således bör en organisationskommitte tillskapas i varje nyskapat län, med mandat att leda omställningsarbetet. Det måste också tydliggöras hur lokalisering av verksamhet ska se ut, vilka ekonomiska ramar som ges samt hur de arbetsrättsliga förutsättningarna ser ut för att genomföra förändringen.

Den statliga, landstingskommunala och primärkommunala organisatoriska indelningen riskerar att vara dåligt harmoniserad i och med införandet av större län och regioner med sex län och 290 kommuner. I norrlands län innebär det exempelvis 44 kommuner. I samband med förändringen bör en diskussion kring en kommunreform påbörjas.

En avgörande förutsättning för att länsstyrelsens verksamhet ska bedrivas på ett fungerande och ändamålsenligt sätt även med de större länen, är att verksamheten inte koncentreras till en verksamhetsort. Länsstyrelsen agerar

2016-10-05

Dnr 100-5514-16

med en lokal och regional kännedom och närvaro, vilket är avgörande vid många frågor. Således behöver länsstyrelsen ha kontor på samtliga fyra verksamhetsorter som finns i det berörda området, dvs Härnösand, Luleå, Umeå och Östersund.

Länstyrelsens roll

Länstyrelsen är den enda regionala myndighet som har länen som indelningsgrund. Det är, oavsett länsstorlek, viktigt med en stark och kompetent regional statlig förvaltning. Länstyrelsens roll är, och bör fortsatt vara, att verka utifrån den grundläggande uppgiften att vara statens regionala företrädare och samordningsorgan. I det uppdraget är länsstyrelserna särskilt lämpade att bland annat:

- stå för en långsiktighet i planering och genomförande över politiska mandatperioder
- koordinera statliga myndigheter på regional nivå och samordna insatser, vilket görs idag inom en rad områden såsom folkhälsa, havsplanering, kris- och beredskap, rovdjursförvaltning, Vattenmyndigheten
- företräda länet och den statliga verksamheten på länsnivå
- vara nära de berörda aktörerna på lokal och regional nivå

Det finns goda förutsättningar att ytterligare stärka och utöka uppdragen till länsstyrelserna, vilket också beskrivs i utredningen. Oavsett hur länsgränserna ser ut, genomför länsstyrelserna samverka med landsting, kommuner, universitet/högskolor, näringsliv, civilsamhälle och andra statliga myndigheter. Detta ger unika förutsättningar att bedriva en modern och effektiv myndighetsverksamhet på regional nivå.

Utredningen nämner också att länsstyrelsens uppdrag inom regional utveckling ska stärkas. Länsstyrelsen Västernorrland ser positivt på förslaget och ser stora utvecklingsmöjligheter att bedriva ett ansvarsfullt och långsiktigt regionalt utvecklingsarbete med ekonomiska, sociala och ekologiska hållbarhetsperspektiven i fokus.

Beslut om detta yttrande har fattats av landshövding Gunnar Holmgren. I handläggningen har enhetschef Daniel Gustafsson varit föredragande. I handläggningen har också verksamhetschef Magnus Karlsson och länsråd Sten-Olov Altin deltagit.

Gunnar Holmgren
Landshövding

Daniel Gustafsson
Enheten för regional utveckling